

Euroopa territoriaalse koostöö uudiskiri

Nr 14 – talv 2011

Euroopa Liidu Läänemere Strateegia teisel aastafoorumil tehti vahetuskuvõtteid

EL 2014-2020 ühtekuuluvuspoliitika raamistik selginemas

Eesti-Soome koostööprojekt ProNatMat korraldas Tallinnas Ökomässu

Kesk-Läänemere INTERREG IVA ning Läänemere piirkonna programmi rahastamisotsused tehtud

Krakovis toimunud INTERREG IVC konverents tutvustas parimaid praktikaid

Programmide info, eelolevad sündmused ja kasulikud lingid

Euroopa Liidu Läänemere Strateegia teisel aastafoorumil tehti vahekokkuvõtteid

Kadri Jushkin

Siseministeeriumi Euroopa territoriaalse koostöö büroo nõunik

Euroopa Liidu esistuja Poola võõrustas 24.-26. oktoobril Gdanskis Euroopa Liidu Läänemere Strateegia teist ning Balti Arengufoorumi kolmeteistkümnendat ühist aastafoorumit, mis tõi Läänemere äärsesse sadamalinna piirkonna tulevikuarengute üle diskuteerima üle 700 külalise.

Kõrgetasemelised poliitikud, Euroopa Liidu institutsioonide esindajad, riigiasutuste, regioonide ja kohalike omavalitsuste, rahvusvaheliste organisatsioonide ning kolmanda sektori ning eraettevõtete esindajad kogunesid foorumile, et analüüsida piirkonna majandus- ja poliitilist olukorda, teha vahekokkuvõtteid Läänemerd ümbritsevate riikide ühise Läänemere Strateegia elluviimise tulemustest ning eelkõige leidmaks võimalusi strateegia elluviimise tõhustamiseks.

Läänemere piirkonna majandusolukorda analüüsisides tões Harvardi Majanduskooli professor Christian Ketels, et kuigi regioon väljus majanduskriisi põhjast tugeva tõusuga, töötavad järgmised aastad tulla piirkonna jaoks siiski rasked. Globaalselt vaadatuna on Läänemere piirkond väga jõukas ja oma ressursse hästi mobiliseerinud ning ka väliskapitalile atraktiivne regioon, samas on siiski vajakajäämisi, millega tegeleda – nt tootlikkuse tase on regiooni piires ebaühtlane ning Läänemerd ümbritsevate riikide turgusid tuleks edaspidi veelgi tõhusamalt integreerida. Samuti peab Läänemere Strateegia ise liikuma poliitikavaldkondade paremalt koordineerimiselt ühise elluviimise suunas.

Läänemere piirkonna poliitilist olukorda analüüsisides tõdeti, et strateegia rolli kogu piirkonna poliitilise päevakorra keskmesse tõusmiseks tuleb veelgi tugevdada. Üheks võimaluseks strateegia rolli suurendamisel oleks määrata konkreetne poliitiline kehand, kes strateegia elluviimise eest regioonis lõplikku vastutust kannaks, näiteks rotatsiooni korras vahetuva esistujamaa nimetamisega. Praegu toimub strateegia elluviimine paralleelselt mitmete erinevate institutsioonide ja tasandite poolt, kes püüavad omavahel tegevusi koordineerida. Arutelude käigus toodi ühe komistuskivina strateegia elluviimisel välja just selle elluviimise killustatus erinevate osapoolte vahel, mistõttu strateegia edu on sõltuv paljudest üksikutest organisatsioonidest ja tegijatest. Samuti tõstatati diskussiooni käigus regiooni ühe suurema poliitilise jõu – Venemaa – aktiivsesse dialoogi kaasamise vajalikkus. Läänemere strateegia on küll Euroopa Liidu sisene strateegia, kuid sisaldab ka teemasid, mille elluviimise edukus sõltub tõhusast koostööst Venemaaga.

Aastafoorumi arutelude põhitähelepanu keskendus strateegia elluviimise tõhustamisele, mille peamise vahendina nähakse nii strateegiale endale kui selle raames toetatavatele tegevusvaldkondadele indikaatorite ehk sihttasandite seadmist. Strateegia elluviimist tuleb hakata regulaarselt hindama. Euroopa Komisjoni Regionaalpoliitika peadirektoraadi direktori Dirk Ahner'i sõnul aitavad praegu väljatöötamisel olevad sihttasemed edaspidi selgelt mõõta strateegia panust ning aitavad poliitilisel tasandil teha informeeritumaid poliitikavalikuid.

Samas, sihttasemete seadmisest ja elluviimise koordineerimise parandamisest üksi ei piisa, vajalik on ka fookuse teravdamine. Edaspidi tuleks oluliselt selgemalt määratleda, mida Läänemere Strateegia üldse saab ja peab saavutama ning mida mitte, st tuleb eristada oluline ebaolulisest ning keskenduda kitsamatele ühistele eesmärkidele. Strateegia käsitlusala on senini jäänud küllaltki laialivalguvaks, keskendumata otseselt konkreetsetele transnatsionaalset regiooniuülest lisandväärtust pakkuvatele tegevustele.

Foorumi kokkuvõtteks tõdeti, et Läänemere Strateegia peab jätkuvalt tõestama, et on efektiivne ja jätkusuutlik ning suudab siduda erinevate huvigruppide huvid. Võtmeküsimus strateegia edukuse tagamiseks on riikide poliitilise vastutuse säilimine ka selle rakendamise faasis - ainult nii on võimalik tagada strateegia jäämine ka tulevikus Euroopa Liidu poliitilisse agendasse. Regionaalpoliitika volinik Johannes Hahn'i sõnul oodatakse kõikidelt Läänemere äärselt riikidelt tõhusamat poliitilist panustamist strateegiasse, administratiivset kaasatust ning jätkuvat valdkonnapoliitikate ja rahastamise ühtlustamist strateegia eesmärkidega.

Läänemere Strateegia kolmandat aastafoorumit võõrustab 2012. aasta juunis järgmine Euroopa Liidu esistujamaa – Taani. Eestis on Läänemere Strateegia koordinaatoriks Välisministeerium.

Foorumil pidas kõne Werner Hoyer, Saksamaa välisministeeriumi riigiminister

EL 2014-2020 ühtekuuluvuspoliitika raamistik selginemas

Krista Kampus

Siseministeri osakonna Euroopa territoriaalse koostöö büroo juhataja

Oktoobris esitas Euroopa Komisjon ühtekuuluvuspoliitika õigusaktide paketi ettepanekud aastateks 2014–2020.

Järgmisel perioodil on EL ühtekuuluvuspoliitikal 2 eesmärki (senise 3 asemel):

- Investeeringud majanduskasvu ja tööhõive loomiseks (*investment for growth and jobs*), mida toetavad kõik fondid
- **Euroopa territoriaalne koostöö** (*European territorial cooperation*), mida toetab regionaalarengu fond

Kuna paljud liikmesriikide ja piirkondade probleemid on piiriüleised ning nõuavad ühist tegutsemist ja lahendusi, on Euroopa territoriaalne koostöö (ETK) ka järgmisel perioodil jätkuvalt üks EL ühtekuuluvuspoliitika eesmärkidest. Ühe uuendusena on Komisjon koostanud lisaks struktuurifondide määrustele (Üldmäärus, Euroopa Regionaalarengu Fondi (ERDF) määrus, Euroopa Sotsiaalfondi (ESF) määrus, Ühtekuuluvusfondi (CF) määrus) ka **määruse Euroopa Regionaalarengu Fondist finantseeritava Euroopa territoriaalse koostöö (ETK) eesmärgi erisuste reguleerimiseks**.

EL välispiiriüleline koostöö hakkab toimuma Euroopa Naabrusinstrumendi (ENI) alusel, mis sätestab välispiiri-üleseks koostööks eraldi reeglid.

ETK määrus on eelkõige vajalik selleks, et tugevdada koostöö strateegilist fookust, arvestada koostööprogrammide riigiüleste aspektidega ning täpsemalt sätestada programmide ning projektide ettevalmistamise ning elluviimise eripärad.

ETK määruse eelnõus määratletakse koostöösuunad ja prioriteetid, piirkondade abikõlblikkuse kriteeriumid, regionaalarengu fondist territoriaalsele koostööle eraldatavate rahaliste vahendite maht, vahendite jaotamise kriteeriumid liikmesriikide vahel ning koostööprogrammide ettevalmistamise ning elluviimise põhimõtted.

Järgmisel perioodil **ETK eelarve mõnevõrra kasvab** – eelarve suuruseks saab olema **11,7 miljardit eurot**, kasvades võrreldes praegusega 3 miljardit eurot.

Ka järgmisel perioodil jätkub **kolm koostöösuunda**:

- piiriregioonide koostöö (NUTS3), sh. merepiir kuni 150 km
- riikidevaheline koostöö (NUTS2), tugevam seos makroregiooni strateegiaga
- piirkondade vaheline koostöö (kogu EL)

Piiriüleseks koostööks on ETK eelarvest ette nähtud 73,24 % (ehk 8 569 000 003 eurot); regioonidevaheliseks koostööks 20,78 % (ehk 2 431 000 001 eurot) ning riikidevaheliseks koostööks 5,98 % (ehk 700 000 000 eurot).

Uuel perioodil nähakse ette koostööprogrammide senisest suuremat **temaatilist fokusseerimist**, mis tähendab, et piiriülese ja riikidevahelise koostöö programmid võivad ühtekuuluvuspoliitika temaatiliste eesmärkide (*thematic objective*) ning nendele vastavate investeerimisprioriteetide (*investment priorities*) hulgast valida vaid piiratud arvu eesmärgi.

Territoriaalse koostöö programmid on sarnaselt tänasega ka tulevikus üheks oluliseks **makroregionaalsete strateegiate** (Läänemere strateegia ning Doonau strateegia) raames elluviidavate ühisprojektide finantseerimise instrumendiks, eriti arvestades olemasolevate ja tulevaste makroregioonide ning riikidevahelise koostöö programmi piirkondade võimalikku kattumist (nt Läänemere strateegia ja Läänemere regiooni riikidevahelise koostöö programm). Seetõttu nähakse ETK määruse eelnõus riikidevahelise koostöö programmidele ette eraldi võimalus makroregionaalsete strateegiate elluviimisega seotud tegevuste toetamiseks.

Muud olulisemad uuendused:

- Suurem arvestamine Euroopa territoriaalse koostöö rakendamise eripäradega: korraldus- ja makseasutuse ühendamine, võimalus esmatasandi kontrollide tegemiseks nii korraldusasutuse kui liikmeriikide kontrolöride poolt, liikmesriigi esmatasandi kontrolörid samas asutuses, kus eesmärk 1 kontrollid.
- Võimalus koostööprogrammide raames toetada kogukonna juhitud kohalikku arendustegevust (**Leader tüüpi algatus**) tingimusel, et partnerluskogusse kuuluvad esindajad kõikidest asjaomastest riikidest.
- ETK programmide raames võib viia ellu projektitegevusi väljaspool programmi piirkonda või Euroopa Liitu – selleks võib kasutada kuni 20% programmi ERF vahenditest (propageerimise ja suutlikkuse tõstmisega seotud tegevustele 20% piirang ei laiene).
- Võimalus kasutada Euroopa territoriaalse koostöö rühmitust (ETKR) koostööprojektide- ja programmide elluviimiseks.

- **Ainsa kasusaaja** (*sole beneficiary*) **põhimõtte rakendamine** - projektitaotluse võib esitada ETKR või muu ühe osaleva riigi õiguse alusel asutatud juriidiline isik kui ainus toetuse saaja tingimusel, et selle on asutanud vähemalt kahe osaleva riigi avalik-õiguslikud asutused (üle-Euroopalise koostöö korral vähemalt 3).
- **Abikõlblikkuse reeglite ühtlustamine** - ühtsed reeglid sätestatakse EL tasandil Euroopa Komisjoni poolt ning programmi tasandil programmi seirekomisjoni poolt. Riigisiseseid abikõlblikkuse reegleid rakendatakse ainult juhtudel, mis ei sisaldu kahe eelnimetatud tasandi dokumentides.
- **Lihtsustatud kulude** suurem lubamine, üldkulude *flat rate* 15%.

Negatiivse poole pealt võib välja tuua käibemaksu abikõlbmatuse ning ühtse **75% EL poolse toetuse määra** kehtestamise kõikidele kasusaajatele. See tähendab, et Eesti (ja teiste uute liikmesriikide) partnerite jaoks väheneb toetuse määr praegusega võrreldes 10% ning vastavalt kasvab omafinantseeringu osa. Eesti selle Euroopa Komisjoni ettepanekuga nõustuda ei saa, sest see seab territoriaalse koostöö programmid võrreldes eesmärk 1 rakenduskavadest finantseeritavate projektidega (kus toetuse määraks jääb jätkuvalt 85%) ebavõrdsesse olukorda, muudab ETK programmid Eesti partnerite jaoks väheatraktiivseks ning võib lõppkokkuvõtteks tekitada olukorra, kus uute liikmesriikide partnerite arv koostööprojektides oluliselt väheneb. Arutelud liikmesriikide ja Euroopa Komisjoni vahel järgmise perioodi ühtekuuluvuspoliitika eelnõude paketi kooskõlastamiseks on Poola eesistumise ajal hoogsalt käima läinud ning jätkuvad ka järgmisel aastal.

ESPON 2013

ESPON algatab 4 uut rakendusuringu projekti

ESPON on algatanud ja rahastab nelja uut teadusuuringut järgnevatel aastatel:

- 1) Euroopa regionide võimalik panus EL 2020 strateegiasse
- 2) Euroopa territoriaalsed stsenaariumid ja visioonid
- 3) Rohelisema majanduse piirkondlikud potentsiaalid
- 4) Territoriaalne juhtimine – parimad praktikad uutele perspektiividele

[Loe pressiteadet ESPONi kodulehelt!](#)

...

Kuidas kasutada ESPONi tulemusi?

Euroopa Parlament avaldas uuringu *Visions and Options for Cohesion Policy after 2013*, mis põhineb ESPONi uuringute tulemustel. Uuring esitab kriitilise analüüsi EL-i ühtekuuluvuspoliitika 2013. aasta reformi väljavaadetele. Kirjanduse ja eelarve modelleerimise põhjal hinnatakse ühtekuuluvuspoliitika tugevusi ja nõrkusi, lahatakse peamisi reformiideeideid ja vastuargumente. Aruandes peetakse oluliseks:

- keskenduda riikidevaheliste ja piiriülestele analüüsidele,
- lihtsustada haldusnõudeid,
- tagada suurem sidusus ELi sise- ja välispiiri alaste ning makropiirkondlike strateegiate koostöös,
- liikmesriikide poliitilist toetust EL-i programmidele ja piiriülesele/riikidevahelisele koostööle.

Uuringut esitleti 5. oktoobril 2011 Euroopa Parlamendi regionaalarengu komisjonis. Täisversioon on saadaval inglise, saksa ja prantsuse keeles. Lühikokkuvõtte kõigis 22 ametlikus keeles. [Loe lähemalt!](#)

...

ESPON aastaaruanne 2010

2010. aastal algatas ESPON 15 rakendusanalüüsi, 8 sihtuuringut, 3 teadusplatvormi projekti, ja 2 riikidevahelist koostööprojekti. Lisaks uute projektide algatamisele avaldati 2010 aastal ka 3. rakendusuringu ja 4. sihtuuringu tulemused ning ka esimene ESPONi koondaruanne. Korraldati mitmeid seminare, koosolekuid ja konverentse, eesmärgiga teadvustada Euroopa territoriaalset dünaamikat ja laiendada ESPONi uuringute tulemuste kasutamist praktikas. 2010. aastaaruanne on heaks kiidetud seirekomisjoni poolt 23.-24. juunil 2011. Uuri lähemalt: [ESPON aastaaruanne 2010.](#)

Eesti-Läti-Vene piiriülese koostöö programm

20.-21. juunil kogunes Jurmalas Lätis programmi seirekomitee ning langetas rahastamisotsused 25 koostööprojekti toetamiseks. Nendest 8 on Eesti-Vene ühisprojektid, 7 on Läti-Vene ühisprojektid ning 10 on Eesti-Läti-Vene ühisprojektid. Projektid toetavad erinevate valdkondade arengut - näiteks liiklusohutus, e-valitsemine, turism, keskkond, kultuuripärandi säilitamine, tervishoid, sport ja kultuur. Hetkel sõlmitakse juhtpartneritega toetuslepinguid ning niipea kui lepingud on sõlmitud, avalikustatakse rahastatud projektid.

Kõikide Eesti-Vene suuremahuliste investeringuprojektide lühikirjeldused on saanud Euroopa Komisjoni heakskiidu ning hetkel valmistatakse ette täistaotlusi.

Hetkel valmistatakse ette teise avatud taotlusvooru avamist tõenäoliselt järgmise aasta alguses. Taotlusvoor on plaanis avada kahes etapis. Esmalt oodatakse projektide lühikirjeldusi ning seejärel küsitakse väljavalitud projektidelt täistaotlus (detailesem eelarve, ehitusdokumentatsioon jne). Teise taotlusvooru rahaline maht on u 6 miljonit eurot ning avatuks jäävad kõik prioriteetid ja meetmed. Kuna esimese taotlusvooru raames ei rahastata ühtegi projekti meetme 1.1 ja 2.3 toetamiseks, siis oodatakse teise taotlusvooru eelkõige projekte, mis toetavad ettevõtluskeskkonna ja energiakasutuse arendamist.

...

Alustatud on arutelu Euroopa Liidu välispiiriüleste koostööprogrammide üle järgmisel finantsperioodil, sh piiriülese koostöö programmid Venemaaga. Eesti on koostöös teiste liikmesriikidega edastanud Euroopa Komisjonile kaks ebapaberit (*non-paper*) ettepanekutega programmide rakendamiseks aastatel 2014-2020. Liikmesriigid on ühisel nõul, et programmide rakendamine peaks olema paindlikum ning harmoniseeritud Euroopa Territoriaalse Koostöö programmide rakendusreeglitega, mitte aga kasutama ELi välisabi praktikaid, mis ei sobi võrdsete partnerite vahelise piiriülese koostöö edendamiseks. Seda eelkõige Venemaa osalusega programmides, kuna Venemaa puhul on tegemist ELi võrdse partneri, mitte ELi arenguabi saajaga. See tähendab programmide rakendamise, projektide hindamise ja elluviimise lihtsustamist. Nii liikmesriigid, Venemaa kui Euroopa Komisjon on ühel meelel, et tulevikus peavad piiriülese koostöö programmid Venemaaga olema suunatud eelkõige regionaalarengu kiirendamiseks ning vajalik on lihtsustada programmide juhtimisstruktuuride ja rakendusreeglite ülesehitust. Venemaa soovib järgmiseks perioodiks võrreldes praeguse Euroopa Komisjoni-Venemaa vahelise finantseerimislepinguga (alus ENPI CBC programmide rakendamiseks Venemaaga) suuremaid vabadusi ja õigusi ning võrdse partneri printsiibi täielikku rakendamist.

Järgmisel perioodil jäävad programmid Euroopa Komisjoni arengu ja koostöö peadirektoraadi EuropeAid hallata. Praeguse ühe Euroopa Naabus- ja Partnerlusinstrumendi (ENPI) asemel koostatakse kaks eraldiseisvat regulatsiooni: Euroopa Naabusinstrument (ENI), mis Venemaa osas laieneb ainult piiriülesele ning riikide- ja regioonidevahelisele koostööle, ning Euroopa Partnerlusinstrument (EPI), mille raames hakkab toimuma muu EL-Venemaa bilateraalne koostöö. Naabuspoliitika ning ka EL-i välispiiriülese koostöö finantseerimine kasvab. Lisaks ENI määrusele koostab Euroopa Välisteenistus (EEA) koostöös Euroopa Komisjoniga piiriülese koostöö programmide jaoks eraldi programmeerimise raamdokumenti, mis asendab praeguse Strateegiadokumendi ning määratleb programmide ja nende abikõlblike piirkondade loetelu ning indikatiivse mitmeaastase EL toetuse jaotuse programmide vahel. Läbirääkimised liikmesriikide, Euroopa Komisjoni ning partnerriikidega (sh Venemaa) käivad ning koostamisel on regulatsioonide eelnõud.

Läänemere piirkonna programm

27.-28. septembril kogunes Saksamaal Berliinis Läänemere piirkonna programmi seirekomitee, et valida rahastamiseks programmi neljanda taotlusvooru raames esitatud innovatsiooni- ning linnade ja regioonide konkurentsivõime ja atraktiivsuse tõstmise prioriteetide raames esitatud taotluste hulgast tugevaimad projektid. Komitee kiitis kokku heaks 7 projekti, nendest 4 innovatsiooni ja 3 linnade ja regioonide konkurentsivõime valdkonnas. Eesti partnerid osalevad heakskiidetud seitsmest projektist neljas:

Technet_nano - Mikro- ja nanotehnoloogia valdkonnas innovatsiooni ja arendusressursile juurdepääsu tagamise võrgustiku loomine. Eesti partner: Tartu Ülikool.

SCIENCE LINK - Teadusasutuste suurlaboritesse ettevõtetele tööstustestimiseks ligipääsu loomine. Eesti partnerid: Tartu Ülikool, Tartu Teaduspark.

PrimCare IT – Hõreasustusega ja äärealadel esmase arstiabi pakujate äravoolu pidurdamine tele-konsultatsiooni ja tele-mentorluse võimaluste loomisega arstidele. Eesti partnerid: Eesti Perearstide Selts, Eesti E-tervise Sihtasutus.

Baltic Landscape – jätkusuutlike metsamaastike arendamine näidiseladel uuenduslike metsamajanduse meetmete rakendamise abil. Eesti partner: Eesti Maaülikool.

Kesk-Läänemere INTERREG IVA programm

11.-12.oktoobril toimusid Tallinnas Kesk-Läänemere programmi ning allprogrammide juhtkomiteede koosolekud, kus tehti otsused 6. taotlusvooru esitatud projektitaotluste kohta. Kesk-Läänemere programmi juhtkomitee nõupidamisel otsustati heaks kiita 9 projekti ja jätta ootenimekirja 6 projekti. Samal ajal toimunud saarte ja saarestike allprogrammi juhtkomitee nõupidamisel kiideti heaks 2 projekti. Lõuna-Soome ja Eesti allprogrammi juhtkomitee nõupidamisel, mis toimus samuti 11.-12. oktoobril, otsustati jätta 6 projekti ootenimekirja. Lisainfo programmi veebilehel www.centralbaltic.eu.

Ilmunud on programmi värske infokiri **The Float**, mida saab lugeda programmi kodulehelt <http://www.centralbaltic.eu/news-events/news>.

Projekt PRONATMAT on laiendamas tavaarusaamisi ökomaterjalidest ja õpetab eestlasi ja soomlasi vaatama teineteiste tegemistele värske pilguga

Tarmo Elvisto
MTÜ Säästva Renoveerimise Infokeskus

Projektiga *Promoting Natural Materials know-how (ProNatMat)* ei aeta lihtsalt naabritevahelist EL projektiasja, vaid selle taga on võimalused naabrite koostöö ja mõistmise arendamiseks uue nurga alt ja sügavamates teemades.

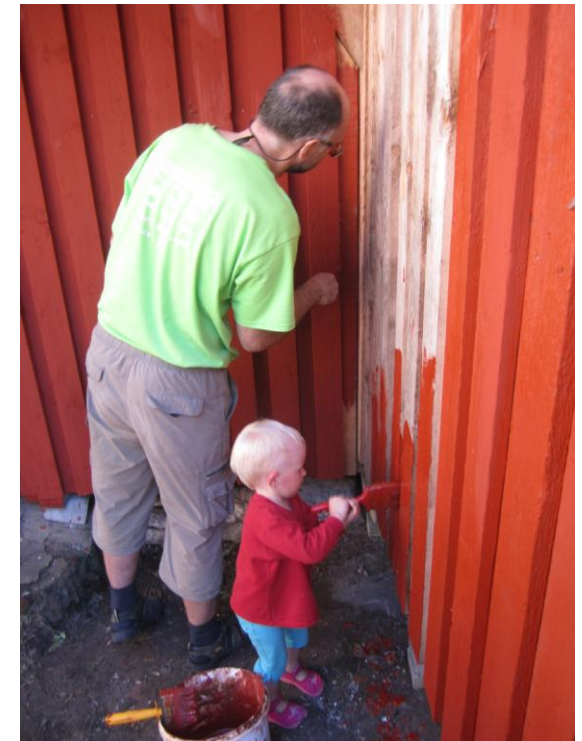
Enamus eestlasi tunnevad Soomet kui kindla ja hea kvaliteediga ehitustraditsioonidega maad, kus koduehituses ja -sisustuses minnakse eelkõige kindlate, aga sageli igavate valmislahenduste peale. Soomlased teavad Eestit omakorda kui maad, kus kodude isehitamise rõõm on pikka aega olnud seotud nõukogudeaegse vaesuse ja suletusega. ProNatMat projektiga tõdeme, et asjalood pole sugugi nii lihtsad kui esialgu paistab. Meie ülelahe naabrite vastastikusel mõistmises ja avastamises on veel palju leida ja teineteiselt õppida. Naturaalsete materjalidega tegelemise taga laiemalt on suhestumine nii kaasaegse terve ja tervikliku elukeskkonnaga kui ka avastuste tegemine ajaloo ja kultuurikihtide sügavustes.

Nii Põhja-Eestis kui Lõuna-Soomes elame me suures osas senimaani metsade keskel, mida meil on õnneks ikka veel rohkelt säilinud, inimese kohta vast enam kui teistel EL naabritel. Meil on materjalidest lisaks tuntud savi, lubi, turvas, pilliroog, õled, põhk,

kasetoht ja palju muud. Meil võiks kasvatada märksa rohkem lina, tehnilist kanepit, aga ka pajuviitsa. Me oskame küll kõiki neid materjale kasutada, kuid seda on kindlasti võimalik teha märksa targemalt, huvitavamalt, efektiivsemalt ja kindlasti loominguilisemalt. Projekti jooksul oleme jõudnud tutvuda, mis teksil ökoehituse valdkonnas nii praktikas kui teoorias, uuringutes ja igapäevaelus Eestis ja Soomes. Oleme võrrelnud seda mujal Euroopas, näiteks Hollandis ja Ungaris, toimuvaga. Oleme leidnud palju ühist ja palju erinevat. Erinevusi on nii tehnilistes nüanssides, traditsioonides kui ka praegustes ühiskonna arengu erinevates harudes. Samas oleme saanud kinnitust teadmisele, et oma olemuselt on kõikjal ökoehituses ja käsitöös toimuv vägagi sarnane. Vaatamata ajaloolaste ja etnograafide hoolsale tööle oleme me igapäevaelus unustanud ja kaotanud paljutki sellest, mis meie esivanemaile olnud nii elementaarne ja oluline. Vahepealne majandusareng on meie elukorraldust põhjalikult muutnud ja väärtustades naturaalseid materjale, saame me teha seda juba tänapäevasel uut moodi ja innovatiivselt.

Projektis on teineteist hästi täiendavad partnerid, kelle tugevused on üksteisele abiks

ja täienduseks. Maaülikool uurib teaduslikult kohalike materjalide kasutuspotentsiaali, sama teeb Soomest Abo Akadeemia. TÜ Viljandi Kultuuriakadeemia uurib materjalide seost elava kultuuriruumiga, sama teeb Turu Ülikool. Tallinna Ülikoolis uuritakse looduslike materjalide kasutamist väikeste laste õpetamisel ja kunstiteraapias. Soome partneri Sokeva (Vaegnägijate keskkliit) eesmärgiks on otsida vaegnägijatest käsitöölisele tooraineks sobivaid kohalikke looduslikke materjale. Säästva Renoveerimise Infokeskuse (SRIK) potentsiaal on siduda naturaalmaterjalid muinsus- ja kultuurikaitse ning tervisliku elukeskkonnaga laiemalt. Sama teeb Soomest Turku Ammatikorkeakoulu, projekti juhtpartner. Turu Infopunkt Tartus ja Eesti Infopunkt Turus on aga valmis inimestevahelistes

Projekti käigus saadi uusi teadmisi keeduvärvist, millega hea majaseinu värvida. Foto: Tarmo Elvisto

kontaktides paremini avama ja kasutama naturaalses ja traditsioonilistes materjalides peituvat potentsiaali.

Projekt ProNatMat, mis algas 2009 aasta septembris, on väldanud juba üle kahe aasta, projekti lõpuni on jäänud umbes aasta. On paras aeg väikest vahekokkuvõtet teha. Septembris ehk napilt poolteist kuud tagasi toimus antud projektis suurim ja vastutusrikkaim ettevõtmine - ökomaterjalide messi „Ökomäss“ läbiviimine Tallinnas Telliskivi Loomelinnakus, peakorraldajaks SRIK. Kaasatud oli enamik meie headest projektipartneritest, kes enamasti ka aktiivselt osalesid, lisaks osalesid projekti jooksul tekkinud uued head partnerid. Ökomäss sai ametlikult Kultuuripealinna tegevuste kalendrisse lisatud ja seega andsime oma plaanitud otsese panuse Euroopa Kultuuripealinna festivalide kontekstis. Lisaks sai seda kajastatud ka Euroopa Muinsuskaitse Nädala tegevuste raames. Tutvustasime messil mitmeid seni vähem tuntud materjale ja tehnikaid, mis kõik seostusid kohalike tavade ja materjalidega. Eestist olid esindatud enamus meil saadaolevatest ökomaterjalidest nii ehitus-, viimistlus- kui taaskasutustes. Kogemusi vahetati ja õpetusi jagati ehitus- kui viimistlusmaterjalide- ja tehnikate, vanade esemete korrastamise ja traditsiooniliste ehitus- ja imitatsioonitehnikate kohta. Toimusid lastele mõeldud loovustoad, täiskasvanutele mõeldud ökoehituskoolitused jpm. Tegijad said vahetada omavahel kogemusi ja õppida ka teistelt. Väljas olid näitused ja infostendid.

Ökomäss on loomulikult vaid üks paljudest projekti ettevõtmistest. Seminarid, töötoad, loengud, ühised praktilised laagrid on olnud põhilised projekti tegevuse kandjad. Töötubade ja koolituste käigus valmivad meil ka mitmed väikeobjektid ja stendid, mis, olles küll eksperimentaalsed ja omas kohas ainulaadsed, peaksid projekti ideid levitama ka pikemas perspektiivis. Näiteks meie SRIKi hoovi kerkinud ökokasvuhoone, mis rajatud permakultuuri teadmiste ja õpetuste vaimus, saviahi, mis on portatiivne ja kaetud roheliseks muutuva katusega. Kevadel on valmimas savipaviljon, milles kaasaegne vorm ja materjalid on liidetud iidse savi kasutamise võimalustega. Põhjalikumalt oleme käsitlenud savi ja lupja, naturaalsid, naturaalseid dekoratiivtehnikaid, vanade materjalide taas- ja uuskasutust jpm. Oleme koostööd teinud ja tegemas eri kõrgkoolide tudengite, vanade majade omanike ja lihtsalt ökoehituse huvilistega. Eestis oleme korraldanud kaks suuremat suvelaagrit: käesoleval suvel savilaager Koortis Paide lähedal ja eelmisel suvel lubjalaager Saaremaal Lümandus.

Nüüd seisabki päevakorral suurem töö: tehtu ja veel tehtava põhjal info- ja õppematerjalid kokku seada, innovatiivseid lahendusi leida ja kõigile huvilistele tutvustada ning kättesaadavaks teha.

Projekti kaasrahastatakse Kesk-Läänemere programmi Lõuna-Soome ja Eesti allprogrammist. 85% Eesti partnerite kuludest katab Euroopa Regionaalarengu Fond. Vaata lisaks www.pronatmat.eu ja www.renoveeri.net.

24. novembril toimus Krakowis INTERREG IVC “Heade praktikate konverents”

Nelja aasta jooksul on INTERREG IVC programmi poolt rahastatud projektide raames tuvastatud juba rohkem kui 1000 head praktikat. 24. novembril Krakowis toimunud ürituse eesmärgiks oligi 27 EL liikmesriigist, Norrast ja Šveitsist kogutud teadmised teha kättesaadavaks ka neile,

kes ei ole ise projektides osalenud. Ligi 200 osaleja seas oli ka neli Eesti esindajat Tallinnast ja Tartust.

DG Regio peadirektor Dirk Ahner (vasakul) ja eCitizen II projektijuht Hannes Astok

Lisaks poliitilistele kõnedele viidi läbi kuus praktilist töötuba, kus projektipartnerid esitlesid tuvastatud ja üle kantud häid praktikaid. Lisaks oli osalejatel võimalik külastada projektide näitust. Selle raames pälvis DG Regio peadirektori Dirki Ahneri erilise tähelepanu projekt [eCitizen II](#), mis keskendub kaasavate ja tõhusate e-valitsemise strateegiatega ja lahenduste arendamisele. Projektis osaleb Eesti partnerina Tartu Linnavalitsus.

Lisaks esitleti üritusel INTERREG IVC hea praktika andmebaasi, mis on nüüdsest kõigile huvilistele kättesaadav programmi kodulehel <http://www.interreg4c.eu/> („Good Practice Database“ lehe parempoolses menüüs). Kõigi heade praktikate puhul on välja toodud ka partneri kontaktandmed, et huvitatud linnad ja regioonid saaksid selle praktika võimaliku ülekandmise kohta lisainfot küsida. Andmebaasis leiduvaid häid praktikaid saab otsida märksõna, programmi prioriteedi ja alateema, riigi ja regiooni kaudu.

INTERREG IVC programmi eesmärk on suurendada regionaalpoliitikate efektiivsust innovatsiooni, teadmispõhise majanduse, keskkonna ja riskide ennetamise valdkondades. Rahastatud projektide kohta saab infot programmi koduleheküljelt või [Siseministeeriumi koduleheküljelt](#).

EELOLEVAD SÜNDMUSED

16. veebruaril 2012 toimub Brüsselis linnatemaatiline [Urban Forum 2012](#). Ürituse eesmärgiks on luua alus Euroopa Komisjoni ning linnade vaheliseks dialoogiks tuleviku ühtekuuluvuspoliitika linnadimensiooni valdkonnas. Tuues kokku Euroopa institutsioonide esindajad ning Euroopa linnade linnapead, loob Urban Forum võimaluse mõttevahetuseks tuleviku Euroopa väljakutsete ning nende eduka lahendamise võimaluste osas erinevatel tasanditel. Üritusele on oodatud 500 küalist üle kogu Euroopa. Lisainfo [Euroopa Komisjoni kodulehelt](#).

19.-20. septembril 2012 toimub Norras Lillestrømis Läänemere piirkonna programmi aastakonverents. Jälgige infot programmi kodulehel [eu.baltic.net](#).

On heameel teatada, et **RegioStars 2012**. aasta auhinna finaalkonkursile kategoorias 5 (*Informing the public on the internet about projects benefiting from EU Regional policy*) on jõudnud **Eesti-Läti piiriülese koostöö programmi kodulehekülj** <http://www.estlat.eu>. Programmi korraldusamet on Siseministeerium ning sekretariaat asub EAS-i Tartu kontoris. Kokku esitati auhinna 2012. a konkursile rekordilise arvuna 107 erinevat projekti. Žürii poolt välja valitud finalistid on kutsutud jaanuaris 2012 oma projekte presenteerima,

võitjad kõigis kategooriates tehakse teatavaks juunis Brüsselis toimuval konverentsil *Regions for Economic Change*.

RegioStars on Euroopa Komisjoni poolt välja antav auhind märkamaks ja tunnustamiseks originaalseid ja innovaatilisi projekte, mida on toetatud EL ühtekuuluvuspoliitika raames. "RegioStars – the awards for innovative projects" anti esmakordselt välja 2008.aastal.

Alanud on kandidaatide esitamine 2013. aasta RegioStars auhinnale, kandidaate saavad esitada programmide korraldusametused. Tähtaeg avalduste esitamiseks on **20. aprill 2012**.

Lisainfo [Euroopa Komisjoni regionaalpoliitika kodulehelt](#).

UUDISED JA INFOMATERJALID

[Euroopa regioonid ja linnad - EL Regioonide Komitee uudiskiri](#) nr 74 (september-oktoober 2011): Antonio Tajani, Euroopa Komisjoni asepresident, räägib ettevõtlusest. Marek Woźniak, Regioonide Komitee Poola delegatsiooni juht, tutvustab Poola eesistumisaja prioriteete. Regioonide Komitee liige Markku Markkula kõneleb regioonide ja linnade rollist EL 2020 strateegia eesmärkide saavutamisel. UN Prize auhind projektile 'Transparent City of Martin', (Slovakkia).

[Inforegio Panorama](#) sügis 2011. Seekordne number uurib regionaalpoliitika rolli liikmesriikide abistamisel EL 2020 strateegia eesmärkide täitmisel. Tutvustatakse projekte, mis pälvisid sel aastal RegioStars auhinna. Kuidas töötab Euroopa Liiduga ühinemise nimel Horvaatia? Jasmine – tehniline abi mikrokrediidi pakkujatele.

[BSSSC uudiskiri](#) september 2011. *Baltic Sea States Subregional Co-operation* infolehe teemaks on Läänemere regiooni koostöö. Käesolevas väljaandes võib leida informatsiooni ühtekuuluvuspoliitika tuleviku ning EL Nõukogu Poola presidentuuri eesmärkide kohta. Oluline osa numbrist on pühendatud Läänemere piirkonna koostöö teemaatikale, sh selle ajaloolisele taustale ning tänasel päeval toimiva koostöö näidetele.

[Baltic Rim Economies](#) oktoober 2011. Pan-Euroopa Instituudi väljaanne keskendub Läänemere piirkonna arengule, diskussiooni panustavad avaliku ja erasektori otsusetegijad, teadlased ja eksperdid.

[INTERACT uudiskiri](#) september 2011. Uudiskirja peateema on säästlik areng. Kuidas saavad ETK programmid ja projektid olla keskkonnasäästlikumad? Säästev areng praegu ja pärast 2013: vajalik fookus R&D arengu poliitikatele. Linnade koostöö keskkonnahoidliku arengu valdkonnas. Kuidas võitleb Läänemere eutrofeerumise vastu Valgevene?

[Eesti-Läti piiriülese koostöö programmi uudiskiri](#), oktoober 2011

[Läänemere piirkonna programmi uudiskiri](#), oktoober 2011

[Kesk-Läänemere programmi uudiskiri](#), detsember 2011

TÖÖPAKKUMISED

INTERACT programmi Viborgi infopunkt otsib oma meeskonda **büroojuhti/assistenti**. Kandideerimise tähtaeg on 16.01.2012. Tutvu kandideerimise tingimustega [programmi kodulehel](#).

Euroopa territoriaalse koostöö uudiskiri

Väljaandja: Siseministeeriumi Regionaalarengu osakonna Euroopa territoriaalse koostöö büroo
Kontakt: Liina Kirsipuu, liina@siseministeerium.ee

Uudiskirja levitatakse Euroopa territoriaalse koostöö infolisti kaudu. Kõiki ilmunud numbreid saab lugeda ministeeriumi kodulehel www.siseministeerium.ee/interreg.

Kui soovite tellida Euroopa territoriaalse koostöö programmide uudiseid oma e-postile, saatke palun vastavasisuline kiri aadressil etc@siseministeerium.ee.

*Esilehe foto: Tarmo Elvisto
Ökomäss Telliskivi Loomelinnakus, 2011
Projekt ProNatMat, Kesk-Läänemere programmi
Lõuna-Soome ja Eesti allprogramm*